

Motion till riksdagen

1986/87:Ub669

Sture Ericson m. fl. (s, m, fp, c, vpk)

Påbyggnadsutbildning i socialt arbete

Sedan mitten av 1970-talet har kunskapskraven på nyexaminerade socionomer ökat. Flertalet av dessa ökade krav är betingade av samhällsutvecklingen. Förutom att nya klientgrupper har tillkommit har de sociala problemen blivit mer komplexa. Medborgarnas och klienternas krav på socialtjänsten har också med rätta ökat. För att kunna svara mot dessa behov måste socialarbetaren inom olika verksamhetsområden få möjlighet till kvalificerad fortbildning.

Riksdagen uppdrog också våren 1985 åt UHÄ att överväga om det behövs några särskilda åtgärder från centralt håll för att förbättra nu rådande förhållanden i syfte att tillfredsställa behovet av fortbildning och vidareutbildning för sociala sektorn. En särskild utredning föreslog inrättandet av en påbyggnadslinje i socialt arbete om 60 poäng. Förslaget har rönt ett positivt gensvar bland remissinstanserna. UHÄ föreslog i anslagsframställan för 1987/88 att en påbyggnadslinje i socialt arbete om 60 poäng inrättas hösten 1987 med 180 nybörjarplatser lokaliserade till de högskoleenheter som ger utbildning på den sociala linjen. Utbildningen skall vända sig till personer med socionomexamen eller motsvarande kompetens och som har arbetat ett antal år i socialt arbete.

I utbildningen skall ges möjligheter för de studerande att välja fördjupningsinriktning mot socialt behandlingsarbete/psykosocialt arbete eller allmänt och strukturellt socialt arbete. I den förstnämnda inriktningen skall följande moment ingå: teorier och metoder för socialt behandlingsarbete/psykosocialt arbete, gruppteori och nätverksarbete, kriser och krisbehandling samt handledning på egna arbetsuppgifter; i den senare nämnda: lokalt inriktat socialt arbete, gruppteori och pedagogik, organisationer och organisationsarbete, social information samt samhällsplanering.

Förslaget ligger i linje med den syn på det sociala arbetsinnehåll och inriktning, som vuxit fram framför allt under de senaste årens utbildning och forskning i socialt arbete. Det ligger också i linje med de kunskapskrav som präglar de flesta verksamheter inom praktiskt socialt arbete.

I budgetpropositionen förklarar regeringen sig inte vara beredd att nu ta ställning till en reform av den storlek som UHÄ föreslog förrän den sociala linjen (grundutbildningen för socionomer) har utretts vad avser innehåll, dimensionering och lokalisering.

En reviderad grundutbildning för blivande socionomer kan dock, enligt vår mening, inte tillgodose de akuta behov av vidareutbildning som finns bland redan yrkesverksamma socialarbetare. Vi anser därför att frågan om

en kvalificerad påbyggnadsutbildning för socionomer och angränsande grupper bör lösas, utan att avvakta översyn av sociala linjen, vilket också var riksdagens utgångspunkt 1985.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att den hittillsvarande påbyggnadslinjen i socialt behandlingsarbete 20 poäng förlängs med 10 poäng "så att utbildningen ger behörighet till den nya psykoterapiutbildningen". Vi vill framhålla att detta syfte i och för sig svarar mot ett visst utbildningsbehov men lämnar andra, stora utbildningsbehov inom det sociala fältet obeaktat såväl vad gäller innehåll som dimensionering.

Med hänsyn till det stora behovet av vidareutbildning för socionomer synes det rimligt att med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget – trots den relativt goda arbetsmarknaden för nyutexaminerade socionomer – ändå finansiera en påbyggnadslinje med neddragningar i grundutbildningen med 30 nybörjarplatser per studieort.

Trots att regeringen i budgetpropositionen inte föreslår inrättandet av påbyggnadslinjen har man för högskolans i Örebro del ändå föreslagit en minskning av nybörjarplatserna på sociala linjen med 30 utan att närmare motivera förslaget. Det betyder att påbyggnadslinjen "finansierats", men inte inrättats.

Sociala utbildningen i Örebro har genomgått en dimensioneringsminskning med 60 platser fr. o. m. budgetåret 1985/86. Den nuvarande dimensioneringen, dvs. 180 nybörjarplatser per år, innebär en kritisk punkt för utbildningen utifrån de förutsättningar som finns i Örebro. Den kritiska punkten har att göra med tre faktorer:

1. Sociala linjen har ett relativt sett väl fungerande kursutbud. Många kurser är väl prövade och fungerar bra. En ytterligare dimensioneringsminskning äventyrar allvarligt utbildningens fördjupnings- och variationsmöjligheter.
2. Det finns i dag ett flertal lärare med doktorsgrad eller docentkompetens vilka är engagerade i linjens utbildning och utvecklingsarbete. Sociala linjen önskar att få behålla så många som möjligt av dessa lärare. Högskolans ledning har med tydlighet konstaterat att utbildningen i samband med dimensioneringsminskningar har en tendens att förlora sina bästa krafter. Vid en ytterligare dimensioneringsminskning är det uppenbar risk att den högre kompetensen försvinner först.
3. Sociala linjen är en "tung" utbildning inom AES-sektorn i Örebro. Vid en ytterligare nedskärning kommer även andra utbildningslinjer vid högskolan att drabbas hårt. Det innebär också att det blir svårt att anordna vidareutbildning för yrkesverksamma socionomer osv.

SACO/SR har nyligen i en rapport hävdad att arbetsmarknaden för nyexaminerade socionomer genomgår en stagnation. Men *alla andra* signaler tyder på motsatsen. I en undersökning som gjordes vid socialhögskolan i Lund visade det sig att av 64 förfrågningar kom det in 55 svar och av dessa hade 53 personer fått socionomarbete inom en månad efter avslutade studier. De återstående två var föräldralediga. Sveriges socionomers, personal- & förvaltningstjänstemäns riksförbunds tidskrift TRISS har ägnat nr 3, 1986 åt socionomers arbetsmarknad. Svaret är entydigt: arbetsmarknaden för nyexaminerade socionomer är mycket god.

Socialtjänstlagen har stipulerat vikten av strukturella åtgärder och sam-

hällsarbete inom det sociala arbetet. Välfärdssamhällets kris i allmänhet och strukturarbetslösheten, de ökande motsättningarna i samhället isynnerhet är ett bevis på socialtjänstlagens framsynthet på denna punkt.

Sociala utbildningen i Örebro har utvecklat särskild kompetens i samhällsarbete och social planering. Här finns landets kanske främsta expertis på samhällsarbetets teori och praktik. Här finns också väl utvecklade kurser i samhällsarbete (både inom grundutbildningen och som uppdragsutbildning). För närvarande finns det långt gångna planer på att etablera ett samnordiskt utbildningscentrum för nordiska samhällsarbetare. En ytterligare dimensionsminskning äventyrar detta uppbyggnads- och utvecklingsarbete.

Mot. 1986/87
Ub669

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av att en allmän påbyggnadslinje i socialt arbete inrättas i enlighet med UHÄ:s förslag.

Stockholm den 27 januari 1987

Sture Ericson (s)

Maud Björnemalm (s)

Karl-Erik Persson (vpk)

Britta Hammarbacken (c)

Lars Ernestam (fp)

Ann-Cathrine Haglund (m)